

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
Zadatak svakog od nas

Poštovani sugrađani, pred vama je brošura o zaštiti životne sredine. Pokušali smo na jednom mjestu objediniti osnovne teme koje se tiču ove oblasti, kako biste sami u svakodnevnom životu prepoznali situacije u kojima možete doprinijeti zdravijoj i ljepšoj životnoj sredini. Ako u tome uspijemo zajedno ispunili smo cilj, jer ova planeta na kojoj smo se zatekli jedini nam je dom, na drugi ne možemo računati.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE - ZADATAK SVAKOG OD NAS

Životnu sredinu čini priroda koja nas okružuje (prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja - klima, zračenja, buka, vibracije) kao i sve ono što je čovjek stvorio pomoću nauke i tehnologije kako bi zadovoljio svoje potrebe (gradovi, naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti). Dakle, čini je skup svih prirodnih i radom stvorenih vrijednosti, čiji složeni međusobni odnosi predstavljaju okruženje i uslove za život.

Zaštitu životne sredine sprovode država, jedinice lokalne samouprave, pravna i fizička lica, nevladine organizacije, građani i udruženja građana. Zakon obavezuje sve subjekte da u okviru svojih nadležnosti, prava i obaveza obezbijede kontrolu i sprečavanje svih oblika zagađenja i degradacije životne sredine, obezbjeđujući tako racionalno, održivo korišćenje prirodnih resursa, čime se postiže održivi razvoj. Svaki od segmenata životne sredine: zemljište, vode, more i obalno područje, vazduh, priroda i šume mora biti zaštićen pojedinačno, pa je na toj osnovi nastao čitav set zakona počevši od Ustava, koji uređuju ovu oblast.

USTAV REPUBLIKE SRPSKE Životna sredina, Član 35

- Čovjek ima pravo na zdravu životnu sredinu.
- Svako je, u skladu sa zakonom, dužan da u okviru svojih mogućnosti štiti i unapređuje životnu sredinu.

Dakle, čista životna sredina je osnovna pretpostavka za zdrav život i Ustavom je zagarantovana svakom građaninu, istovremeno obavezujući svakog ponaosob na njeno čuvanje i unapređivanje. U kakvoj ćemo sredini zapravo živjeti zavisi od

nas samih, od svakog pojedinca i njegovog (ne)odgovornog ponašanja prema svom okruženju. Krivični zakon Republike Srpske u glavi trideset trećoj za krivična djela protiv životne sredine uređuje prekršajnu odgovornost za sve slučajeve neodgovornog ponašanja u ovoj oblasti (zagađivanje životne sredine, zagađivanje životne sredine opasnim materijama, ugrožavanje životne sredine bukom, protivpravna izgradnja i stavljanje u pogon objekata i postrojenja, oštećenje objekata i uređaja za zaštitu životne sredine, uništenje ili oštećenje zaštićenog prirodnog dobra, proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja, nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja, nesavjesno postupanje u prometu pesticida, unošenje opasnih materija u RS, nezakonit lov i ribolov, iznošenje u inostranstvo posebno zaštićenih biljaka i životinja, pustošenje šuma, izazivanje požara i sl.). Za razne vrste krivičnih djela propisane su različite novčane kazne kao i kazne zatvora koje dosežu do 8 godina.

Pored Ustava i Krivičnog zakona zaštita životne sredine reguliše se i putem drugih zakona i podzakonskih akata kao što su Zakon o komunalnim djelatnostima, Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o šumama, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o zaštiti vazduha, odluke JLS i dr.

Priroda kakvu vidimo danas stvarana je milijardama godina. Za uništavanje ili oštećenje nekad je dovoljan trenutak!

Prema Zakonu o komunalnim djelatnostima (član 39), novčanom kaznom 100 - 1.000 KM kazniće se fizičko lice, 500 - 3.000 KM preduzetnik, 500 - 1.500 odgovorno lice u pravnom licu, a 1.000 - 10.000 KM pravno lice ukoliko, između ostalog:

- Odlaže komunalni otpad na nepravilan način ili komunalne usluge koristi suprotno odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, zagađujući životnu sredinu u kojoj živi.

Sve jedinice lokalnih samouprava, svojim odlukama, predviđaju kaznene odredbe za nesavjesno ponašanje građana i narušavanje životne sredine.

- Često u jesen ili rano proljeće svjedočimo iznošenju krupnog otpada iz dvorišta, bašta i voćnjaka, a nije nam strana ni slika demoliranja tek postavljenih klupa u parkovima, lomljenje sijalica ulične rasvjete, čupanje i gaženje cvijeća na javnim površinama.
- Takođe, sljedeći put kada vidite da neko crta ili piše razne poruke po fasadama ili da bezobzirno razbacuje papir, flaše, opuške od cigareta i sl. upozorite ga da je predviđena kazna u iznosu 300 - 500 KM za takav nemar.

OSTAVIMO SVOJOJ DJECI ŠTO JE MOGUĆE ČISTIJI I ZDRAVIJI SVIJET!

- Pravi manje smeća - ne gomilaj bespotrebne stvari.
- Umjesto plastičnih kesica koristi platnenu torbu ili cecker.
- Kupuj reciklirane proizvode u recikliranoj ambalaži i baterije koje se mogu puniti.
- Uključi se u proces donošenja odluka koje se tiču zaštite životne sredine i načina upravljanja otpadom.
- Prodaj ili pokloni stvari koje ti nisu potrebne: knjige, namještaj, odjeću, aparate i sl.
- Nemoj dopustiti da voda teče cijelo vrijeme dok pereš zube, briješ se ili pereš posuđe.
- Gasi sijalicu ako si poslednji koji izlazi iz prostorije.
- Koristi što više prirodno svjetlo i gasi električne uređaje koje ne koristiš.
- Kad god je moguće prošetaj ili koristi javni prevoz. Tako štediš i višestruko čuvaš svoje zdravlje.

KO HOĆE NEŠTO UČINITI NAĐE NAČIN, A KO NEĆE NAĐE IZGOVOR -
Pablo Pikaso -

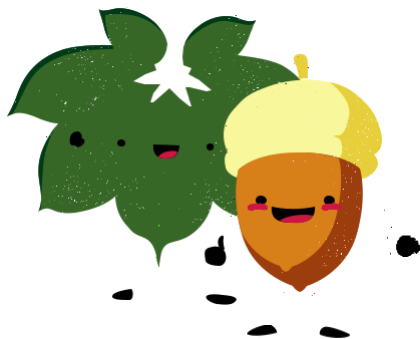

ODRŽIVI RAZVOJ

Politika Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine ima za cilj održivi razvoj koji se zasniva na sveobuhvatnom preventivnom djelovanju, suzbijanju štete, zajedničkoj odgovornosti i integrisanju životne sredine u ostale politike EU radi očuvanja biološke ravnoteže. To znači da kratkoročne ekonomske koristi na štetu životne sredine moraju biti zamijenjene održivim modelom ekonomskog i socijalnog razvoja, kao osnove za veću efikasnost i konkurentnost.

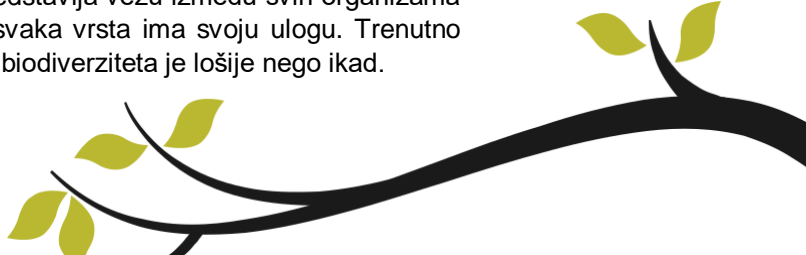
Prema tome zdravlje naše planete može se povratiti kroz:

- stvaranje uslova za održivi razvoj,
- očuvanje bioloških raznovrsnosti,
- korišćenje obnovljivih izvora energije,
- štedljivo korišćenje prirodnih resursa,
- pravilno upravljanje otpadom.

Održivi razvoj je koncept koji teži poboljšavanju kvaliteta života na način da udružuje ekonomski razvoj, zaštitu životne sredine i društvenu odgovornost. Koncept je nastao sedamdesetih godina dvadesetog vijeka usljed jačanja svijesti o tome da industrijalizacija i razvoj ne mogu i ne smiju ići nauštrb životne sredine.

Biloška raznovrsnost (biodiverzitet) znači bogatstvo živog svijeta i predstavlja vezu između svih organizama na planeti gdje svaka vrsta ima svoju ulogu. Trenutno stanje globalnog biodiverziteta je lošije nego ikad.

Prirodni resursi su zapravo darovi prirode: biljke, životinje, voda, zemljište, vazduh, drvo, uglj, nafta, rude, metali, minerali... Neki od njih su obnovljivi poput vazduha, vode i zemljišta. Međutim, mnogi od njih su neobnovljivi, njihova količina je ograničena, a potrebe sve veće (fosilna goriva – nafta, plin, uglj, uran) pa je u novije vrijeme fokus na neiscrpnim izvorima energije: energija sunca, snaga vjetrova i snaga vode. Stoga, **održivo korišćenje prirodnih resursa** znači racionalno korišćenje neobnovljivih prirodnih resursa i zastupljenije korišćenje obnovljivih resursa.

Život bez bilo kojeg pomenutog resursa je gotovo nezamisliv. Posebnu pažnju zavrđuje voda. Stručnjaci upozoravaju da će do 2030. godine 47% populacije živjeti u područjima česte nestašice vode. Stoga, očuvanje preostale čiste vode i smanjenje zagađenja u procesu njene eksploatacije predstavljaju osnovne ciljeve u ovom vijeku, jer ljudska vrsta, kao i sav živi svijet na našoj planeti direktno zavisi od količine i kvaliteta vode.

Iako 70% Zemljine površine upravo čini voda, 97% je slana a svega 3% slatka.

Od potpunih zaliha slatke vode najveći dio je u obliku leda ili snježnog pokrivača dok je manje od 1% svjetskih zaliha slatke vode dostupno za piće, kuvanje, poljoprivredu, proizvodnju i druge ekonomske aktivnosti.

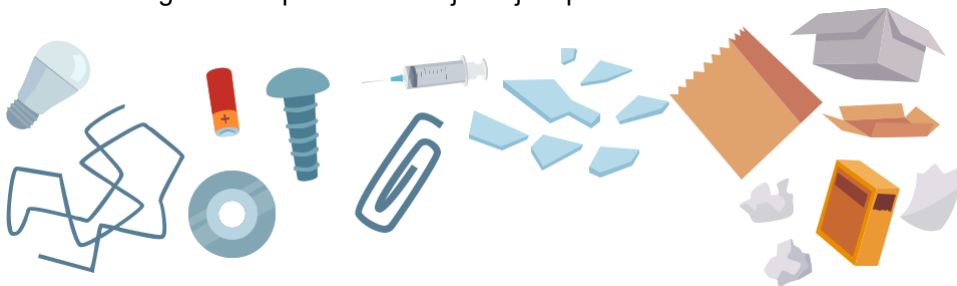

OTPAD I UPRAVLJANJE OTPADOM

Otpad je svaka materija ili predmet nastao u procesu proizvodnje ili upotrebe dobara koji je imalac odbacio, namjerava odbacivanje ili je dužan da ga odbaci. Stvaraju ga industrija, saobraćaj, poljoprivreda i domaćinstva. Najveći problem u našem okruženju predstavlja nepravilno odložen otpad, bilo da se odlaže na takozvanim divljim deponijama, smetljištima, ispušta u rijeke ili odlaže na zemljištu. Posljedice su: zagađenje zemljišta, podzemnih voda i rijeka, vazduha, ugroženost zdravlja ljudi i opstanka životinja.

Upravljanje otpadom obuhvata prikupljanje, transport, preradu i skladištenje otpada. Kompletan proces upravljanja otpadom obuhvata još i prevenciju, što

znači sprječavanje nastanka otpada tako što se proizvodi dizajniraju da imaju duži vijek trajanja a da se pri tom izrađuju od materijala koji nisu štetni i koji se lako mogu zamijeniti, reciklirati, zatim pripremu za ponovnu upotrebu u vidu resursa i druge načine prerade i zbrinjavanja otpada.

Komunalni otpad nastaje u domaćinstvima kao i proizvodnim ili uslužnim djelatnostima ako su njegove osobine slične kućnom otpadu. Industrijski otpad nastaje u proizvodnim procesima u industriji i zanatstvu a razlikuje se od komunalnog otpada po svom sastavu i karakteristikama. Prema stepenu opasnosti otpad može biti inertni i opasni. Inertni otpad je neopasan otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada. Opasni otpad sadrži agresivne materije i predstavlja direktnu opasnost za stanovništvo i živi svijet.

Može biti eksplozivan, zapaljiv, toksičan, kancerogen, korozivan, štetan, infektivan i sl. pa se zbog toga odvojeno sakuplja i prevozi, uz poseban nadzor i posebne propise o zbrinjavanju. **U opasni otpad se ubrajaju stare baterije, otpadna ulja, stari lijekovi, akumulatori, stare boje i lakovi, elektronski otpad, ostaci pesticida i herbicida, razne hemikalije i slične vrste otpada pa je zabranjeno i kažnjivo njihovo odlaganje zajedno sa drugim komunalnim otpadom.** Ove materije je obavezno predati privrednom društvu ili preduzetniku koji se bavi djelatnostima sakupljanja, prerade ili zbrinjavanja posebnih vrsta otpada.

Ono što možemo odmah uraditi jeste da pokušamo smanjiti količinu otpada koji stvaramo jer veći dio završava na smetlištima zagađujući okolinu.

Prema Zakonu o upravljanju otpadom (član 94) novčanom kaznom 2.000 - 15.000 KM kazniče se za prekršaj pravno lice, 1.000-2.000 KM odgovorno lice u pravnom licu, a 2.000-10.000 KM preduzetnik ako, između ostalog:

01

Ne klasifikuje otpad, odnosno ne izvrši ispitivanje otpada u skladu sa Zakonom

02

Obavlja transport otpada suprotno Zakonu

03

Miješa komunalni otpad sa opasnim otpadom

04

Skuplja i transportuje otpad suprotno Zakonu

05

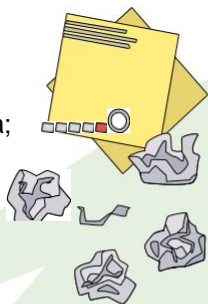
Upravlja posebnim tokovima otpada suprotno Zakonu

KOLIKO JE VREMENA POTREBNO DA PRIRODA RAZGRADI NEKE PROIZVODE?

Papirna maramica;
Autobuska karta

2-4 nedjelje

Kora od banane
ili jabuke

2 mjeseca

Pamučna majica
1-5 mjeseci

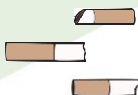

Novine
1,5 mjesec

Opušak

10-12 godina

Plastična kesa

55 godina

Limena konzerva

100 godina

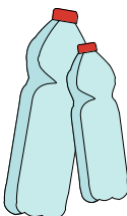
Aluminijumska
konzerva

200-500 godina

Plastična flaša

500 godina

Staklena flaša

nepoznato

SELEKTIVNO ODLAGANJE OTPADA I RECIKLAŽA

Kada stare stvari iskoristimo i ponovo ih upotrijebimo tada govorimo o reciklaži. Pravilnim selektivnim odlaganjem otpada (sortiranjem) može se dobiti korisna sirovina. Selektivno odlaganje otpada omogućava recikliranje ili ponovnu upotrebu čime se štede sirovine i energija koji bi bili potrebni za njihovu proizvodnju, smanjuje se višestruko zagađivanje zemljišta, voda i vazduha.

*Spasimo
našu Zemlju*

Reciklažom papira izbjegavamo njegovo sagorijevanje i zagađivanje vazduha. Kada se papir reciklira čuvamo drveće jer je drvo osnovni materijal za pravljenje hartije. Recikliraju se fotokopije, neupotrebne knjige, papirne kese, novine, časopisi, kartonske kutije i sl.

Za svega nekoliko svesaka ili knjiga potrebno je odsjeći jedno stablo a njemu treba 30 i više godina da poraste. Zato je bolje da recikliramo papir a da nam drvo pravi hladovinu i daje kiseonik.

Osnovni materijal od kojeg se pravi staklo je pijesak. Priroda nikada ne može razgraditi predmete od stakla. Kada se ne bi recikliralo staklo planeta bi postala jedna velika deponija stakla. Upravo zato je prijeko potrebna reciklaža kojom ćemo dobiti nove čaše, flaše, prozore i druge staklene predmete.

Energija koja se uštedi reciklažom samo jedne staklene flaše dovoljna je da sijalica od 100W svijetli četiri puna sata.

Koliko često vidiš razbacane plastične flaše ili žbunje i drveće „okićeno“ plastičnim kesama? Veoma često, moraš priznati.

Ako ti neko kaže da je prirodi potrebno 500 godina da razgradi plastičnu flašu a 55 godina da razgradi plastičnu kesu složićemo se da je budućnost planete veoma ugrožena. Zato je spas reciklaža plastike čijom se preradom dobija plastična ambalaža, trake, namještaj, odjevni predmeti i sl.

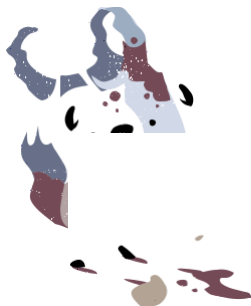
Ostaci hrane i otpaci biljnog porijekla (organski otpad) takođe se mogu reciklirati, a taj postupak se zove kompostiranje. Ovim procesom dobija se kompost - odlično prirodno đubrivo koje se koristi za prehranu biljaka.

Kompostirati se mogu: svježi ostaci voća i povrća, ljuske od jaja, talog od kafe, ostaci ljekovitog bilja, razni pekarski proizvodi, slama, grane sakupljene od obrezivanja, piljevina ili drvena strugotina, lišće, trava, biljke uklonjene sa kraja vegetacije i usitnjeni papir kao i svježi biljni otpaci i sl.

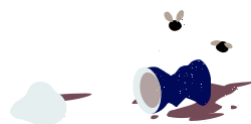
Slična je situacija sa metalom. Limenke, konzerve od hrane kao i sva ostala ambalaža napravljena od metala može se takođe reciklirati. Nakon što se razdvoji od ostalog materijala vrši se presovanje posebnim mašinama a potom topljenje kako bi se napravili novi metalni proizvodi.

Otpad je berzanska roba i njegova cijena se stalno mijenja, a da bi mogao da se izveze, potrebno ga je obraditi. Kod nas u Republici Srpskoj postoje dvije sortirnice unaprijed odvojenih sekundarnih sirovina. Podaci pokazuju da je procenat selektivnog izdvajanja sekundarnih sirovina iz komunalnog otpada od strane komunalnih preduzeća prije sakupljanja (primarna selekcija) izuzetno mali i iznosi svega 0,93% od ukupne količine sakupljenog otpada, dok je količina sekundarnih sirovina izdvojenih nakon sakupljanja komunalnog otpada još i manji i iznosi 0,03%. Ukupna količina sekundarnih sirovina predatih na ponovno iskorištenje i reciklažu je oko 0,96% od ukupne količine sakupljenog komunalnog otpada.

DEPONIJE

Deponije su mjesta za odlaganje otpadnih materijala. U novije vrijeme se teži da to budu centri za upravljanje otpadom kao sekundarnom sirovinom pa se na njima često pored odlaganja vrše i selekcija i reciklaža otpada. Savremene deponije generalno moraju imati minimalno jedan pokrovni sloj, koji se sastoji od nabijene gline sa minimalnom potrebnom debljinom za maksimalnu hidrauličnu prepreku. U svakom slučaju u pitanju su zagađivači vazduha, voda i zemljišta i predstavljaju najstariji i najmanje poželjan oblik odlaganja otpada. Jedan od najlošijih uticaja je oslobađanje štetnih gasova u vazduhu - od kojih je najopasniji metan, moćni gas koji može dovesti

i do eksplozije. Deponije jesu „nužno zlo“ koje prati čovjeka, ali pravilnim odlaganjem otpada i kompostiranjem organskog dijela otpada možemo značajno ublažiti loše efekte koje imaju na planetu Zemlju.

U Republici Srpskoj postoji 5 regionalnih deponija, od kojih su 3 sanitarne. Od 8 gradova i 56 opština u RS upravljanje otpadom u 36 opština i gradova se odvija po principu regionalizacije, dok preostalih 28 koristi opštinske neuređene deponije. Takođe, otpad se odlaže i na „divlje deponije“ koje stvara stanovništvo u blizini naselja.

ŠTA SE DEŠAVA KADA SPALJUJEMO OTPAD

- Prilikom spaljivanja otpada vazduh se zagađuje;
- Dim sadrži mnogo štetnih gasova sa efektom staklene bašte i izvor su teških metala, čestica i dioksina kao najopasnije materije koju nauka poznaje, koji su kao takvi veoma štetni po zdravlje i koji u vidu pepela zajedno sa dimom odlaze u atmosferu;
- Kiša vraća taj isti pepeo nazad na zemlju koji tako dopijeva u hranu i vodu (biljke uzimaju vodu i neophodne sastojke iz zemljišta „obogaćene“ teškim metalima koje mi kasnije unosimo u organizam u vidu hrane).

ONO ŠTO JE DO TEBE

Oblaži smeće pravilno.

Koristi male kese za otpad u autu, autobusu, pozorištu ili bioskopu. Održavaj svoje dvorište i čuvaj životnu sredinu. Gdje god da odeš potrudi se da za sobom ne ostaviš otpad. Budi uvijek primjer drugovima i porodici na koji način se pravilno otpad oblaže, bez obzira na kom se mjestu nalaziš.

Ovo možda i jesu sitni koraci ali vode velikim stvarima!

JESTE LI ZNALI

Svako od nas proizvede oko **490 kg** otpada godišnje. Zato je prvi i najpoželjniji način postupanja sa otpadom smanjenje količine otpada koji svakodnevno stvaramo. Tako smanjujemo njegov loš uticaj na životnu sredinu, a i štedimo.

U Švedskoj svega **1%** smeća završi na deponijama dok se **99%** reciklira. Švedska je čak i uvoznik otpada za potrebe proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Kad su u Irskoj počeli naplaćivati plastične kese po **15** centi, potrošnja kesa pala je za **90%**.

Oni kojima topla voda teče sve vrijeme dok peru zube, potroše **25** litara vode, dok je za petominutno tuširanje potrebno između **30 i 60** litara vode.

OBILJEŽAVANJE

MEĐUNARODNOG DANA PLANETE ZEMLJE I SVJETSKOG DANA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Stručnjaci na globalnom nivou upozoravaju, ukoliko bismo nastavili sadašnjim tempom da koristimo raspoložive prirodne resurse, ako se nešto ne bi značajno promijenilo, u potpunosti bismo ih potrošili u narednih desetak godina. Ova opasnost izazvana je naglim razvojem industrije i porastom energetske potrebe. Istovremeno, došlo je do ispuštanja ogromnih količina otrovnih supstanci u atmosferu koje su izuzetno opasne za čitav živi svijet: ljude, životinje, ekosisteme i prirodne resurse od kojih svi živimo. Rast broja stanovnika doveo je i do enormnog porasta otpada u svim oblicima tako da je zaključak da je Zemlja doživjela veće zagađenje tokom poslednjih sto godina nego milionima godina unazad. Upravo zbog toga brojne su inicijative, među kojima i obilježavanje dva posebna datuma, kojima se nastoji skrenuti pažnja cjelokupne javnosti na ozbiljnost i urgentnost ovih problema.

Širom svijeta 22. april se obilježava kao međunarodni praznik **Dan planete Zemlje** kako bi se skrenula pažnja javnosti na odgovornost prema planeti, težeći smanjenju negativnog uticaja na životnu sredinu i ukazujući na značaj očuvanja prirode. Obilježavanje ovogodišnjeg Međunarodnog dana planete Zemlje u sjenci je najveće globalne krize ikada. COVID-19 je pokazao neophodnost razmišljanja unaprijed, a sljedeće krize nadolaze jedna za drugom: klimatske promjene, gubitak vrsta, pandemije i masovne prirodne

katastrofe, prijeteci da budu naša dominantna budućnost - osim ako nešto ne preduzmemo odmah. Odustajanje naravno nije opcija! Imamo rješenja, prirodna i tehnološka. Samo nam treba volja. Moto ovogodišnjeg obilježavanja (2022) je **Investirajte u našu planetu!** Fokus je na ubrzanom iznalaženju rješenja za borbu protiv klimatskih promjena kao najveće prijetnje i aktiviranju svih zainteresovanih strana – vlada, građana i preduzeca – da daju svoj doprinos u ostvarenju zajedničkog cilja.

Svjetski dan zaštite životne sredine

jedan je od najvažnijih datuma u kalendaru Ujedinjenih nacija koji se širom svijeta obilježava od 1974. godine, svakog 5. juna. Tim povodom kroz razne aktivnosti i kampanje skreće se pažnja javnosti na brojne ekološke probleme poput zagađenja vazduha, zagađenja plastikom, održive potrošnje prirodnih resursa, povećanja nivoa mora, sigurnosti hrane i sl. a sve u cilju podizanja ekološke svijesti i motivisanja stavništva

da aktivno razmišlja o održivom razvoju i postane njegov dio, promovisanja ključne uloge zajednica u promjeni stava prema ekološkim pitanjima i podsticanja saradnje koja će osigurati prosperitetniju i sigurniju budućnost. Svake godine domaćin zvanične proslave Svjetskog dana zaštite životne sredine je druga zemlja. Tema ovogodišnjeg obilježavanja (2022) jeste **Jedna jedina Zemlja** kako bi se skrenula pažnja na značaj održivog života u skladu sa prirodom.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA O EKOLOŠKOJ SVIJESTI GRAĐANA

U okviru projekta *Prekogranična inicijativa za zaštitu životne sredine* sprovedeno je istraživanje o znanju i navikama stanovništva u vezi sa zaštitom životne sredine, odlaganjem otpada, stavovima u vezi sa radom nadležnih komunalnih i inspeksijskih službi, zainteresovanošću za reciklažu i sl. Istraživanje je sprovedeno na referentnom uzorku na teritoriji grada Trebinja u cilju procjene nivoa svijesti o ekološkim pitanjima, sticanja uvida u potrebe za informisanjem i edukacijom građana po ovim pitanjima.

Problem zagađenosti vaše životne sredine za vas je:

Rezultati istraživanja govore da 44,79 % ispitanika (oni koji žive u gradu) smatra da se u našem gradu vodi dovoljno računa o očuvanju životne sredine, dok 46,40 % ocjenjuje da je briga o očuvanju životne sredine na zadovoljavajućem nivou. Pritom, 86,80% ispitanika stanje životne sredine ocjenjuje pozitivno, dok 13,20% daje negativnu ocjenu. Da građani Trebinja problemu zagađenja životne sredine ipak pridaju poseban značaj pokazuje činjenica da 90,60% ispitanika ovu oblast ocjenjuje kao važnu ili veoma važnu, nasuprot ostatku od 10% koji ovaj problem ne vidi kao značajan ili uopšte nema stav po ovom pitanju.

Istraživanje je dalje pokazalo da građani odlažu otpad na za to predviđenim mjestima u 80,20% slučajeva, 13,60% ispitanika u blizini mjesta stanovanja nema odgovarajuću infrastrukturu za odlaganje otpada pa odlaganje vrši na najbližoj deponiji, dok 4,80% ispitanika otpad spaljuje, što predstavlja poseban problem, pored rizika od pojave požara, jer se spaljivanjem otpada zagađuje vazduh. Ova navika je najzastupljenija u seoskim područjima kao i na svim mjestima sa skromnom komunalnom infrastrukturom.

Istraživanje je takođe pokazalo da su građani prilično spremni da se lično angažuju u rješavanju problema životne sredine u svojoj opštini i skoro 84,40% ispitanika bilo bi spremno da selektivno odlaže otpad kada bi postojali specijalizovani kontejneri za tu namjenu. Isto tako, dvije trećine ispitanika je izrazilo spremnost da lično učestvuje u rješavanju problema životne sredine i to omladina u najvećoj mjeri.

Kako bi se postigao brz i značajan napredak u oblasti zaštite životne sredine više od 33% građana predlaže pojačanu kontrolu i rigorozniju kaznenu politiku, 31,60% predlaže edukaciju građana, a 31% kao najefikasniju mjeru navodi uvođenje evropskih standarda u regulisanje ove oblasti.

Da neodgovorno ponašanje drugih prema životnoj sredini treba prijaviti nadležnim službama, vjeruje 71% ispitanika, četvrtina je pokazala neodlučnost, a svega 9% ispitanika ne smatra da je to građanska dužnost. Međutim, bez obzira na iskazani stav, samo 19% ispitanika je već prijavilo neodgovorno ponašanje prema životnoj sredini, dok velika većina i to njih 81% to nikada nije učinilo.

Kao što je istraživanje potvrdilo, kada se suočimo sa neodgovornim ponašanjem pojedinaca prema životnoj sredini obično pomislimo da će takvo ponašanje prijaviti „neko drugi“ što jednostavno nije tačno. Na taj način se rešavanje problema samo gomila i odlaže u nedogled.

Prijavite nesavjesne osobe koje odlažu otpad na mjestima koja nisu predviđena za tu svrhu ili na bilo koji način ugrožavaju životnu sredinu svojim postupcima.

Preuzmite inicijativu i učinite odmah sve što možete da nam okruženje bude zdravije i čistije! Građanska dužnost nalaže da se neodgovorni pojedinci prijave nadležnoj instituciji ili službi koja se bavi zaštitom životne sredine.

Komunalna policija
Grad Trebinje
059/273-366
komunalnapolicija@trebinje.rs.ba

MOBILNA APLIKACIJA

Da bi građanima olakšao prijavu komunalnih problema, Grad Trebinje je u saradnji sa UNDP-om pokrenuo aplikaciju GoGreen za prijavu narušavanja životne sredine.

O PROJEKTU

Grad Trebinje sprovodi projekat **Cross-border Environmental Initiative**

– **Prekogranična inicijativa za zaštitu životne sredine** koji ima za cilj jačanje kapaciteta institucija koje se bave zaštitom životne sredine i informisanje stanovništva o značaju unapređivanja sistema upravljanja čvrstim otpadom i usklađivanja sa standardima Evropske unije u ovoj oblasti. Projekat se realizuje u partnerstvu sa FORS Montenegrom i Komunalnim preduzećem iz Nikšića.

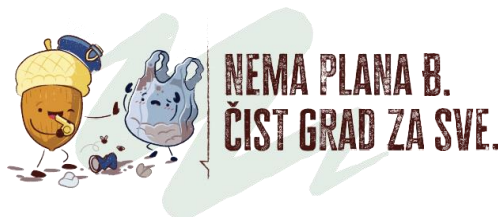
Ovaj dvoipogodišnji projekat se realizuje u Nikšiću i Trebinju, a glavne aktivnosti uključuju organizovanje prekograničnih obuka za zaposlene u institucijama koje se bave zaštitom životne sredine, kampanju podizanja nivoa ekološke svijesti građana, izradu publikacija, prekograničnu konferenciju, istraživanja o strukturi čvrstog otpada u cilnom području i ekološkim navikama stanovništva, obezbjeđivanje preporuka za unapređivanje sistema upravljanja čvrstim otpadom, nabavku opreme i vozila za komunalna preduzeća i institucije itd.

Projekat finansira Evropska unija posredstvom Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini u okviru IPA Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina

– Crna Gora 2014-2020.

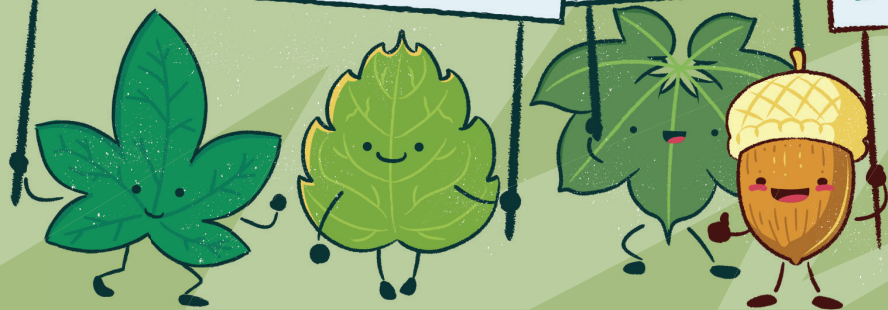
Za više informacija o projektu posjetite

www.gradtrebinje.rs.ba

Ova brošura je urađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj brošure je isključiva odgovornost Grada Trebinja i nužno ne predstavlja stanovišta Evropske unije.

ČIST GRAD. SAD !

ČIST GRAD.SAD!

Projekat finansira
Evropska unija

Ministarstvo javne
uprave Crne Gore

Grad Trebinje

